

O tara fara cercetare este o tara tributara

Descriere imagine:

Ioan Vasile Platon este din 1994 director al Stațiunii de Cercetare - Dezvoltare pentru Pomicultura Bistrita

În ultimii ani, toate sferele economiei românești au suferit modificări. Structurale, legislative sau funcționale. Nu a scăpat nici cercetarea agricolă. La nivelul unităților de cercetare au avut loc numeroase restructurări. Care, din păcate, au dus la dispariția multora. Spre exemplu, dacă în anul 1990 existau 22 de stațiuni cu profil pomicol, acum mai sunt în jur de zece. Și nu se știe câte vor mai exista în viitorul apropiat.

Stațiunea din Bistrita, printre cele "salvate"

Ioan Vasile Platon este din 1994 director al Stațiunii de Cercetare - Dezvoltare pentru Pomicultura Bistrita. L-am întâlnit într-un moment în care soarta instituției pe care o conduce este incertă din punct de vedere legislativ. Și, cu toate acestea, rezultatele de cercetare și producție au categorisit drept "viabilă" stațiunea. Asta s-a întâmplat după 2000, când, în urma unui proces de evaluare, stațiunile de cercetare s-au împărțit în trei categorii: unități viabile, unități care vor fuziona cu alte unități, și unități care vor dispărea.

Schimbările de care aminteam la început s-au resimțit și în suprafața de teren administrată de Stațiune. Dacă în '90 existau 1200 hectare, la ora asta au rămas 296. Iar după ce primăria își va încheia socotelile, cercetarea pomicolă va avea doar 150 hectare.

"Vreau să spun că nu sunt împotriva retrocedărilor, dimpotrivă. Mă gândesc la cei îndreptățiți, care au dovedit cu acte în regulă că au avut teren. Dar trebuie să fim foarte atenți și să spun cu mare răspundere. Să trângem surubul prea tare și nu avem cale de mijloc. Riscăm, prin acțiuni inutile, să desființăm o ramură, un specific, o tradiție...", spune Ioan Vasile Platon.

Tragem si noi un semnal de alarma. Cercetarea în domeniul agriculturii trebuie sa existe! Indiferent de concurența din exterior, soiul românesc, testat si adaptat la conditiile noastre pedoclimatice, ramâne cea mai sigura alegere.

Cercetarea e în suferinta

Din informatiile furnizate de directorul Statiunii Bistrita, am retinut un aspect cel putin curios. Cercetarea în domeniul pomiculturii este la ora actuala împartita în doua, din punct de vedere legislativ: organizata si neorganizata. Adica pentru unele statiuni au aparut hotarâri de guvern de organizare si functionare, pentru altele nu. Sub acest aspect, neorganizata e si statiunea de la Bistrita. Se vorbeste ca o parte dintre aceste unitati vor trece la universitati. Care, când, nu se stie. Ce se stie sigur e ca pe viitor cercetarea își va restrânge si mai mult sfera.

Ioan Vasile Platon: "Activitatea de cercetare se desfasura înainte de 2000 pe planuri tematice coordonate de Institutul Pitesti-Maracineni. A functionat atunci si programul national de cercetare stiintifica Orizont.

Banii veneau si lucrurile erau mult mai clare. Ulterior au aparut programele de cercetare finantate de Ministerul Educatiei si Cercetarii, ca Relansin, Biotech. Au aparut si programele, respectiv centrele de cercetare de excelenta. În ultimul timp însa toate aceste programe se atribuie pe baza de licitatie. Se întocmesc proiectele, se evalueaza, daca sunt eligibile economic si oportune ca tematica de cercetare.

Este un lucru bun, pe de o parte. Trebuie sa iesim din starea asta de liniste, pentru ca nu vine totul de-a gata. Pe lângă pasiunea pentru meseria sa, cercetatorul trebuie sa stie acum sa opereze pe calculator, sa vorbeasca limbi straine... Pe de alta parte, platim darile la stat ca un agent economic, dar nu primim mai nimic. Nu am avut acces la programele Sapard sau Fermierul, pentru ca suntem unitate de interes public, cu finantare extrabugetara, în curs de reorganizare."

Printre atâtea probleme, si un aspect îmbucurator. Uniunea Europeana acorda fonduri importante pentru cercetare. Evident, tot pe proiecte. Dar în fata unitatilor de cercetare vor sta directii importante care vor trebui rezolvate. Pâna atunci însa, fericit cel care supravietuieste.

Pomicultura în general e în mare suferinta la noi. Daca judetul Bistrita-Nasaud avea în anii '90 în jur de 16 mii de hectare de livezi, din care aproape jumatate intensive, astazi abia daca se mai lucreaza 1500.

Multe livezi au îmbatrânit iar proprietarii nu au bani nici macar sa le defriseze. Dar pamântul, indiferent de forma de proprietate, este un bun al statului. Iar peisajul acesta jalnic, generalizat la nivel de tara, cu livezi abandonate, nu ne face cinste. Aici trebuie intervenit cu un program national, cu strategii zonale de dezvoltare a pomiculturii, care accentueaza necesitatea existentei si functionarii statiunilor de cercetare.

"Niciodata nu va mai avea România suprafata de livezi de odinioara. Si nici nu sunt de acord sa înfiintam plantatii pe mii de hectare, de la care sa obtinem productii de 5-10 tone la hectar. Viitorul va fi al livezilor de înalta densitate, ceea ce presupune un numar mare de pomi la hectar. Dar de pe cinci hectare obtii de la 40 de tone în sus. În prima etapa, investitia e mai mare, dar se recupereaza prin pr

oductivitate.

Oricum, se vor da bani de la UE pentru înfiintarea de plantatii pomicole. Dar nu este suficient. Pomicultura se face, pornind de la baza, cu specialisti. Pentru ca în acest sector agricol se lucreaza cu plante perene. Si daca ai facut greseli la tinerete, le suporti la batrânete", spune directorul de la Bistrita.

Avem potential, dar...

A venit si primavara agricola. Fara subventii, cu riscul de a fi invadati cu fructe din exterior, intram într-o competitie cu potential, dar complet neechipati. Cercetarea trebuie regândita si sprijinita consistent. În pomicultura, multe dintre etapele tehnologice si mai ales recoltarea fructelor, sunt legate inevitabil de munca manuala. Aici intervine omul, care trebuie format si stimulat sa faca un lucru de calitate. La nivel superior trebuie sa schimbam mentalitatea pentru a aborda cercetarea în domeniu coerent si economic.

Înainte se organizau pe banii statului cursuri de formare a tinerilor cercetatori, pentru a-i integra în stiatiunile de cercetare. Acum nu se mai face nimic. Normal ar fi ca finantarea în acest domeniu sa se faca, acum, dupa modelul european. Adica banii sa vina din trei directii: de la Ministerul Educatiei si Cercetarii, prin derularea de proiecte, de la Ministerul Agriculturii si din valorificarea productiei obtinute pe parcelele experimentale.

În realitate însa, spune Ioan Vasile Platon, "multi ne-au acuzat ca ar trebui sa facem cercetare nu si productie. Realitatea este ca cercetarea poate sa ajunga la rezultate pozitive sau, din contra, negative. E perioada vaitarilor la nivel national. Foarte adevarat. Pentru ca noi nu primi nici un ban. În timp ce în vest se platesc de la bugetul de stat toate cheltuielile cu întretinerea parcelelor experimentale: culturi de concurs, comparative, bio depozitare, fonduri pentru obtinerea de material saditor pomicol din verigi superioare, devirozarea materialului dupa standarde europene etc.

Pai un antiser costa 30 de milioane de lei vechi. Iar în aceste conditii suntem nevoiti sa valorificam o parte mare din productie pentru a ne acoperi costurile. Valorificarea e doar o etapa care contribuie la autofinantarea activitatii de cercetare."

Articol publicat în revista Ferma nr. 2(46)/2007

Nicoleta Dragomir